

Til Rennebu kommune v/ kommunedirektøren

Fra Personvernombudet

Personvernombudets årsmelding for året 2023

Støren, 13.02.2024

Marius Thue
Personvernombud Rennebu kommune

Innledning

Årsmeldingen skal gi en oversikt over aktiviteter og møter som er foretatt i 2023. Den skal beskrive hva som har blitt prioritert dette året, og hva som vil bli prioritert framover.

Det vil også framgå hvilke observasjoner ombudet har gjort innad i organisasjonen. Den viktigste jobben er å sette personvern og personvernarbeid i fokus og gjøre dette kjent i organisasjonen.

Personvernombudet

Alle offentlige virksomheter er pliktige til å ha et *personvernombud*.

Utpeking av et personvernombud – artikkel 37 i Personvernforordningen sier at «den behandlingsansvarlige og databehandleren skal utpeke et personvernombud når behandlingen utføres av en offentlig myndighet eller et offentlig organ».

Et personvernombud skal være kommunens ressurs eller rådgiver i personvernspørsmål. Reglene krever at personvernombudet skal involveres i saker som handler om behandling av personopplysninger.

Kommunens nåværende personvernombud begynte i sin stilling i oktober 2021, med en stilling på 40%. Personvernombudets stilling er et samarbeid mellom 4 kommuner: Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal og Holtålen. Midtre Gauldal har arbeidsgiveransvaret og arkivplikten.

Holtålen kommune har valgt å trekke seg ut av samarbeidet gjeldende fra 01.01.2025.

Personvernombudets hovedoppgave er å informere og gi råd om de forpliktelsene virksomheten har etter personvernlovgivningen til den behandlingsansvarlige, samt til de ansatte som utfører behandlingen av personopplysninger. Personvernombudet skal svare på spørsmål og bistå alle som er registrert med personopplysninger i kommunen og kontrollere at kommunen ivaretar personvernregelverket. Det stilles derfor naturlig nok et krav om personvernombudets uavhengighet for å unngå interessekonflikter. Personvernombudet kan for eksempel ikke være sjef for informasjonssikkerhet eller ha en lederstilling i organisasjonen.

Avvikshåndtering og risikoområder

Kommunen må håndtere avvik ved brudd på personopplysningssikkerheten. Det er viktig å ha rutiner for effektiv håndtering av avvik og raskt avklare om sikkerhetsbrudd fører til at sensitiv informasjon eksponeres.

Personvernombudet skal gi kommunen råd i avvikssaker på anmodning fra behandlingsansvarlig og være kontaktpunktet og samarbeide med tilsynsmyndighetene (Datatilsynet). Rennebu kommune har rutiner for håndtering av avvik. Det vil fremdeles være behov for å vedlikeholde kunnskapen innad i kommunen for hva som anses som et avvik og hvilke regler og rutiner som gjelder. Det er bedre å rapportere en gang for mye, enn ikke å rapportere i det hele tatt. Terskelen for å rapportere må være lav og avvikssystemet må benyttes.

Avvik bør registreres i avvikssystemene uansett størrelse. Det gjelder ikke bare hendelser som har skjedd, men også ting som kan skje. Det handler ikke bare om å gjøre skadebegrensning i etterkant,

men komme avvikene i forkjøpet. For eksempel hvis en ansatt oppdager en mangel på rutiner innen sin avdeling bør den melde avvik om hendelser som kan oppstå som følge av disse.

Oversikt over personopplysninger og formål

Alle kommuner skal utarbeide en oversikt over hvilke personopplysninger kommunen arbeider med og hva opplysningene brukes til (formål). En slik oversikt er helt nødvendig for å gjennomføre risikovurderinger av de ulike behandlingene, og ivareta innbyggernes rettigheter.

Kommunen skal skrive behandlingsprotokoller *før* personopplysninger behandles og *før* man tar i bruk et informasjonssystem! Det skal ikke komme som et etterarbeid.

Rennebu kommune benytter Qm+ som kvalitetssystem. Dette programmet er en sentral del av kommunens internkontroll. Systemet sammen med Teams gir en oversikt over kommunens styringsdokumenter, lover og forskrifter, beredskap og sikkerhet og avvikshåndtering.

Kommunen jobber kontinuerlig med å opprettholde en oversikt over systemer og behandlinger som innehar personopplysninger og som ikke er risikovurdert i samsvar med krav både fra lovgivning og retningslinjer fra offentlige myndigheter.

Rennebu kommune har fått på plass protokoller over behandlinger som innehar personopplysninger som loven påkrever (Personvernforordningen Artikkel 30. -Protokoller) Protokoller skrives fortløpende som nye program tas i bruk og nye behandlinger oppdages eller tas i bruk. Dette arbeidet er viktig å prioritere i alle enhetene i kommunen. Alle ferdigstilte behandlingsprotokoller skal gjennomgå en revisjon i løpet av året. Revisjon ble fullført 9. mai i 2023 i forbindelse med gjennomført fagdag i personvern.

Det er viktig at kommunen har gode verktøy for at behandlingsansvarlige kan foreta gode risikovurderinger og konsekvensutredninger. Det er viktig å huske at dette skal fungere i hele organisasjonen. Alle skal kunne ta del i en slik prosess.

Risikovurderinger og DPIA

Kravet til risikovurderinger og konsekvensanalyser må kommunen fortsette å opprettholde.

Kommunen skal gjennomføre en risikovurdering *før* personopplysninger behandles og *før* man tar i bruk et informasjonssystem! Det skal ikke komme som et etterarbeid.

Forordningens Artikkel 35, stiller krav om risikovurderinger og konsekvensanalyser for å kartlegge sannsynligheten for og konsekvenser av sikkerhetsbrudd med hensyn til håndtering av personopplysninger og videre tiltak for å håndtere risikoene.

Personvernprinsippene

Alle som behandler personopplysninger må opptre i samsvar med personvernprinsippene som bl.a. omhandler behandlingens lovlighet og formål, dataminimering, integritet, konfidensialitet og tilgjengelighet (se artikkel 5 i personvernforordningen) Personvernforordningen inneholder både rettigheter og plikter knyttet til behandling av personopplysninger.

Kontinuitet

Arbeidet med å innfri kravene i personvernforordningen er en kontinuerlig prosess. Samtidig som kommunen skal ha oversikt over behandlingene som innehar personopplysninger, skal det gjøres risikovurderinger/konsekvensanalyser (DPIA), utarbeides prosedyrer og retningslinjer, fordeles ansvar, gjennomføre sikkerhetsvurderinger, opprettholde informasjonsplikten, gi nødvendig opplæring osv. Viktig arbeid fremover blir å bevisstgjøre kommunen og kommunens behandlingsansvarlige sitt ansvar og oppfølging i forhold til personvernloven og dens forordning.

Året 2023

Personvernombudet planla et fiktivt tilsyn av alle kommunene i 2023, men Datatilsynet kom i forkjøpet ved å sende ut brevkontroller til utvalgte kommuner. Rennebu kommune var ikke en av kommunene som mottok denne brevkontrollen, men personvernombudet anbefalte allikevel at den ble gjennomført. Brevkontrollen skulle utgjøre grunnlaget for fremtidige tilsyn fra Datatilsynet og gi en pekepinn på hvordan kommunene ligger an. Kontrollen ble sett over og Rennebu kommune ville kunne svare ut en slik brevkontroll godt om den skulle komme i fremtiden.

Samarbeidskommunene møtes fremdeles på teams minimum en gang i måneden. Her deles det erfaringer samtidig som at personvernombudet forsøker å styre kommunene i retning av viktige temaer i personvernarbeidet. Møtene oppleves stadig som meget produktive. Til alle møtene er det skrevet referat som er arkivert i Midtre Gauldals arkivsystem på egen arkivdel for personvernsamarbeidet. Disse møtene vil vi fortsette med i 2024.

Det er svært viktig at personvernombudet blir orientert på forkant av saker som kan få videre følger for personvernet til de registrerte i kommunen. Kommunen bør ha en rutine på plass for melding av avvik til personvernombudet.

Det ble det gjennomført en fagdag i personvern den 9. mai. Dette oppleves som veldig positivt. Fagdage ledet av personal- og stabssjef, IT- rådgiver, controller og personvernombudet. Kommunalsjefene møter med sine avdelingsledere, superbrukere og merkantilt personell. Dagen fordeles med avsatte tidspunkt og en avsluttende oppsummering med strategisk ledergruppe.

Tema på fagdagen:

- GDPR – status med problemstillinger og avklaringer
- Revidering av protokoller
- Registrering av protokoller
- ROS analyser – behandlingsansvarlig – DPIA
- Internkontroll- Avvik
- Videre prioriteringer
- Felles oppsummering med strategisk ledergruppe

Frem mot 2024

I 2024 håper personvernombudet at protokoller og DPIA utfylles fortløpende når nye behandlinger og systemer tas i bruk.

Det anbefales at kommunen fortsetter å arrangere en fagdag for personvern hvor protokoller og DPIA gjennomgår en revisjon og vi får satt personvern på dagsorden.

Nå som de fleste protokoller er på plass og Datatilsynet har begynt å sende ut kontrollbrev tenker personvernombudet at vi er inne i en ny fase av personvernarbeidet. Personvernombudet har en kontrollfunksjon i organisasjonen. Denne funksjonen har fått for lite oppmerksomhet ettersom kommunen har vært inne i en overgangsfase etter GDPR ble innført. Vi hadde også en pandemi som gjorde at kommunen har brukt lenger tid på å komme seg i mål en forespeilet. Nå er vi altså ute av denne fasen og personvernombudet vil jobbe mer med kontrollering i 2024. Dette vil gi kommunen

en større trygghet om at ting er på stell. Det er derfor viktig at personvernombudet har tilgang til alle protokoller, analyser, rutiner, avvik og prosedyrer som omhandler personvern.

Det anbefales også at man retter et blikk fremover mot utfordringer som kan komme. Datatilsynet snakker ofte om utviklingen av AI teknologi. For en kommune betyr dette at man må alltid være kritisk til for eksempel eposter, klikking på lenker og hvor sikre man er i bruken av passord. Datatilsynet har utformet en rapport det kan være hensiktsmessig å se på her. Dette avsnittet avsluttet jeg også med i fjor, men det er like relevant i år. Vi blir nødt til å skru oss mer på i forhold til denne trusselen i årene fremover.

<https://www.datatilsynet.no/globalassets/global/dokumenter-pdf/rettinger-og-plikter/rapporter/rapport-om-ki-og-personvern.pdf>

Oversikt over avvik i Rennebu kommune for 2023:

Avvik som gjelder personvern i 2023:	Avvik meldt til Datatilsynet i 2023:
32	0

Personvernombudet ber om at det settes fokus på videre personvernarbeid i kommunen.

Alt arbeid med personvern og informasjonssikkerhet skal bidra til at kommunen får den oversikten som er påkrevd og at innbyggere og ansatte skal føle seg trygge på at deres personopplysninger blir tatt godt vare på i Rennebu kommune.